

עת"א 50539/05/16 - מחמוד מג'אדבה נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 50539-05-16 מג'אדבה(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עותר	מחמוד מג'אדבה (אסיר) ע"י ב"כ עוה"ד סיגל שהב ומור לימאי
נגד	שירות בתי הסוהר
משיב	

החלטה

העתירה עוסקת בתנאי האוורור בתאו של העותר ובמבוקשו לחייב את המשיב להחזיקו בתנאי אוורור סבירים הכוללים מזגן, או מצנן.

רקע

- העותר, אסיר פלילי, נדון לעונש מאסר בן 21 שנים ו- 5 חודשים, בגין עבירות של חבלה כשהעברין מזוין, כניסה לישראל שלא כחוק, הדחה בחקירה, הטרדת עד, שוד מזוין, קשר לפשע, בעילה באיומים ובעילה על ידי קבוצת אנשים.
- העותר מצוי במאסר מיום 12.8.1996 והוא צפוי לסיים לרצות את עונשו המלא ביום 11.1.18. העותר משויך לקטגוריה א', עבריין מין.
- נכון למועד הגשת העתירה, הוחזק העותר בתא 10 שבאגף 2 בבית הסוהר מעשיהו שבמתחם איילון. בהמשך, הועבר העותר לבית הסוהר אלה שבדרום הארץ.

תמצית טענות הצדדים

- העותר טוען כי הוא מוחזק בתנאי טמפרטורה בלתי סבירים, הכוללים חום עז ומחנק בתקופת הקיץ וקור עז בתקופת החורף. העותר מבהיר כי בתקופת הקיץ, מתיר המשיב שימוש ב- 3 מאווררים בלבד, שכמעט ואינם משפרים את מצב הטמפרטורה שבתא, בו מוחזקים, ככלל, בין 7 ל- 8 אסירים. העותר מוסיף וטוען, כי גם האגף שבו נמצא התא איננו ממוזג. העותר סבור כי בהיעדר אוורור ראוי בקיץ וחימום ראוי בחורף, נגרמת פגיעה בלתי מידתית בזכויותיו ובזכויות כלל האסירים. העותר הוסיף והדגיש, כי תנאי הטמפרטורה בתאים גורמים, בין היתר, להידבקות במחלות; לקשיי נשימה; לסבל מעומס חום; להזעת יתר; לקושי פיזי ונפשי; לתחושת השפלה ולקשיים חברתיים הנובעים ממחלוקות וחיכוכים בין שוהי התא.

עוד נטען, כי תנאי הטמפרטורה והאוורור הקשים שבתא, מתווספים לתנאים הקשים הנוספים השוררים בו, ביניהם

צפיפות רבה; תנאי היגיינה ירודים; חלונות קטנים; תאים חשוכים ועוד. העותר סבור כי בתנאים אלו, העומס הנוצר כתוצאה מחוסר אוורור מכביד ביותר ומעצים את תחושת המחנק, העלבון והמועקה של האסירים ויש בו כדי לפגוע בבריאותם הגופנית והנפשית ובזכותם לכבוד ולתנאי מחיה בסיסיים. העותר הוסיף והדגיש, כי הזכות לתנאי קיום אנושיים גוברת על שיקולי תקציב ומשאבים, עליהם נסמך המשיב.

עוד נטען, כי העותר מועבר בין בתי סוהר מדי מספר חודשים, למרות שאין הבדל בתנאי הטמפרטורה בתאים שבבתי הסוהר בהם הוחזק. לכן, לשיטתו, אין בהעברתו מבית סוהר אחד למשנהו כדי לגרוע מטענותיו.

5. למול העותר, טוען המשיב כי יש לדחות את העתירה. לשיטת המשיב, מדובר בנושאיתקציב ומדיניות המצויים בליבת שיקולי הניהול המסורים לו, שאין הצדק להתערב בהם. המשיב הוסיף וטען, כי במסגרת עתירת אסיר, אין לדון בטענות הנוגעות לכלל אוכלוסיית האסירים, אלא בתנאי מאסרו של העותר בלבד. אשר לתנאים אלו, טען המשיב כי התנהלותו אינה חורגת ממתחם הסבירות, או מההוראות המחייבות בעניין זה וכי אין כל הוראה חוקית המחייבת אותו להתקין מזגן, או מצנן בתאו של העותר. הודגש בהקשר זה, כי בתאים שבהם שוהה העותר ישנו חלון המאפשר זרימת אוויר לתא; כי ישנם שני מאווררים בתא אותם חולקים ארבעה אסירים; כי העותר נמצא לפחות כמחצית משעות היממה מחוץ לתאו וכי טענותיו בנוגע לנזקים גופניים ונפשיים לא נתמכה באסמכתאות.

בד בבד, טוען המשיב כי הוא מכיר בסוגיית הטמפרטורה השוררת בתאים וכי הוא נוקט בפעולות שוטפות, בטווח הקצר והארוך, על מנת להביא לפתרונה. גם מטעם זה סובר המשיב שהתנהלותו מצויה במתחם הסבירות. המשיב הבהיר כי הפתרון האידאלי הוא אכן התקנת מזגנים, אולם מדובר בפתרון יקר וארוך טווח, הכרוך במשמעויות תקציביות נכבדות וכבר כיום, כאשר מבוצע שיפוץ נרחב באגף כלשהו, או בניית אגף חדש, מותקנים מזגנים בפרוזדורים אשר נותנים מענה לתאים, "ככל ניתן". עוד הבהיר המשיב שכל שני אסירים זכאים למאוורר אחד, באופן העולה כדי תנאי המחיה סבירים וכדי איזון בעומס החשמל שנוצר כתוצאה מהפעלת כמות מאווררים גדולה. אשר לטענת העותר בדבר בעיית חימום, המשיב ציין כי בתקופת החורף מוצבים רדיאטורים בתאי המאסר.

שני הצדדים תמכו טענותיהם באסמכתאות.

דין והכרעה

6. לאחר שעיינתי בעתירה, בטענות הצדדים ובאסמכתאות שהועברו לעיוני ולאחר שבחנתי את מכלול הנסיבות הצריכות לעניין - נחה דעתי כי דין העתירה להידחות. שוכנעתי כי בהתחשב במכלול הנסיבות הצריכות לעניין, התנהלות המשיב מצויה במתחם הסבירות ולעת הזו, אין להתערב בה.

7. הלכה פסוקה היא כי תפקידו של בית המשפט הדין בעתירת אסיר אינו להחליף את שיקול דעתה של הרשות בשיקול דעתו. לכן, אל לו לבית המשפט להתערב בהחלטות המשיב, אלא במקרים חריגים, בהם נחזה כי נפל פגם בשיקול הדעת המנהלי, כחוסר תום לב, שרירות, התעלמות משיקולים ראויים, או התבססות על שיקולים בלתי רלוונטיים. בנוסף, צריך שהפגם שנפל בשיקול הדעת המנהלי, יצביע על חריגה קיצונית ממתחם הסבירות(ר' רע"ב 2416/05 פלוני ז"ל נ' שירות בתי הסוהר (16.8.07); רע"ב 8326/16 וידובסקי נ' שירות בתי הסוהר (1.1.2017); רע"ב 509/15 נחושטן נ' שירות בתי הסוהר (12.4.2015)).

8. אשר לשיקולים הרלוונטיים לעניינו של העותר, הוראת סעיף 11ב לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש],

תשל"ב-1971 (להלן: "הפקודה"), קובעת כי: "אסיר יוחזק בתנאים הולמים שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו". הוראת סעיף 11 לפקודה, מוסיפה כי אסיר זכאי, בין היתר, ל: "תנאי תאורה ואוורור סבירים בתא". הוראת סעיף 2(א) לתקנות בתי הסוהר (תנאי מאסר), תש"ע-2000, מפרטת כי: "א) בתא יהיה חלון שיאפשר אוורור מן החוץ; בתא שאין בו חלון כאמור, יותקנו אמצעי אוורור חלופיים סבירים". אין בהוראות אלו התייחסות למזגן או למצנן.

בנוסף, הוראת סעיף 6 לתקנות בתי הסוהר, התשל"ח-1978, קובעת כי כל חדר ותא בו משוכנים אסירים, טעון אישורו של רופא בית הסוהר כי המקום ראוי לכך.

על פי פסיקת בתי המשפט, תכליתן של הוראות אלו היא לקבוע תנאי כליאה נאותים ומינימליים החלים על כל אסיר המוחזק במשמורתו של המשיב (ר' בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל ואח' נ' השר לבטחון פנים** (13.6.17)). עוד יש להזכיר בהקשר זה, את הכלל החל בעתירות הנוגעות לתנאי מחייה של אסירים ולפיו, על המשיב מוטלת החובה להחזיק את האסיר בתנאים ההולמים את זכויות האדם באשר הוא אדם ואין במאסרו כדי לשלול ממנו זכויות אלו. זאת, למעט אם שלילתן נחוצה להגשמת תכלית המאסר, להגשמת אינטרס ציבורי חיוני המוכר בדיון, או אם קיימת הוראה מפורשת בדיון (ר' בג"ץ 337/84 **הוקמה נ' שר הפנים** (3.7.84); בג"ץ 2605/05 **המרכז האקדמי למשפט ועסקים, חטיבת זכויות אדם נ' שר האוצר** (19.11.09), כהפניית העותר).

9. ובהתאמת הדברים לעניינו של העותר; אין לחדד כי תנאי צפיפות, היגיינה ואוורור ירודים, עלולים, בנסיבות מסוימות, להביא לירידה באיכות החיים ואף לפגיעה בבריאותם של השוהים בתא, כטענת העותר (ר' בג"ץ 1892/14 הנ"ל). עם זאת, לא התרשמתי כי תנאי האוורור שבתאי העותר באיילון ואף באלה, חורגים מהוראות הדין ומגדר הסביר ומונעים ממנו קיום בתנאים אנושיים סבירים, או שיש בהם כדי לפגוע בבריאותו, או בזכותו לכבוד. יש להבחין כי בתאו של העותר יש חלון המאפשר כניסת אוויר מן החוץ וכן מאווררים ביחס של מאוורר אחד לשני אסירים. העותר אף לא הוכיח כי תאו לא אושר למגורים על ידי רופא בית הסוהר, או כי תנאי האוורור שבו עלולים להביא לפגיעה בשלומם, או בבריאותו (השווה: עת"א 323467-05-15 **אוחנינה נ' שירות בתי הסוהר** (11.8.15); רע"ב 4135/12 **זוזיאשווילי נ' משטרת ישראל** (24.5.12)).

יש לזכור כי המשיב ער לתנאי האוורור הנוכחיים שבבתי הסוהר ואף לאלו שבהם מדובר בתנאים קיצוניים העלולים לחרוג מגדר הסבירות (ר' סעיפים 26-27 ו-31 לכתב התשובה). המשיב פועל באופן הדרגתי לפתרון הסוגיה, במטרה לשפר את תנאי האוורור בבתי הסוהר השונים. הנושא אף קיים בפועל על סדר יומו של המשיב ונעשים מאמצים שוטפים לקידומו (ר' שירות בתי הסוהר, תכנית עבודה 2017 שהועברה לעיוני - עמ' 62-65; 95-96; 101).

בנסיבות אלו, סבורני כי לא נפל פגם בשיקול הדעת המנהלי של המשיב וכי התנהלותו משקפת איזון ראוי בין מכלול אילוציו, לבין אינטרס העותר לפגיעה מידתית בזכויותיו

10. לא נעלמה מעיניי אף טענת העותר, לפיה הוא נאלץ לישון על רצפת התא בחודשי הקיץ בכדי להיעזר במאוורר. אינני סבור כי טענה זו, לכשעצמה, מלמדת על היעדר מידתיות ביחס לעותר, כדי פגיעה בתנאי קיום אנושיים בסיסיים. ראשית, העותר רשאי לפנות למשיב בבקשה לספק מאוורר נוסף לתא. זהו אינו נושא העתירה ולכן אינני מביע עמדה לגופו. שנית, העותר לא נמצא בתאו במשך חלק ניכר משעות היממה. שלישית,

הוא שווה כעת בבית הסוהר אלה (ר' פרו' עמ' 9 שו' 12) ומעיון בדו"ח הסנגוריה הציבורית, לא איתרתי ממצאים התומכים בטענותיו בדבר תנאי האוורור שבבית סוהר זה (ר' דו"ח תנאי המעצר והמאסר במתקני הכליאה של שירת בתי הסוהר בשנת 2016, מאת הסנגוריה הציבורית, עמ' 51).

11. אין בידי לקבל את טענת העותר, לפיה על המשיב להתקין מיזוג, או מצנן, בכל תא שבו ישהה. יש לזכור כי בעתירת אסיר המוגשת מכוח הוראת סעיף 62א לפקודה, ניתן לעתור אך בנוגע להחלטות הנוגעות לתנאי "מאסרו או מעצרו" של העותר (ר' ע"א 7440/97 **מדינת ישראל נ' גולן**, פ"ד נב(1) 8; רע"ב 5898/10 **מג'אדבה נ' שירות בתי הסוהר** (23.11.10)). אינני סבור כי ניתן, בהכרח, לגזור גזירה שווה מתנאי המחיה והאוורור שבבית מאסר אחד ובתא ספציפי שבו, לאלו שבמשנהו. לא מן הנמנע, כי בתי המאסר השונים והתאים, או האגפים השונים שבהם, מאופיינים בתנאי אוורור שונים, הנובעים ממיקומם הגיאוגרפי ואף ממאפיינים אחרים. על כך נקבע, בין היתר, כי:

"... הפתרון שעליו הורה בית המשפט קמא מתייחס לנתונים הנוגעים לתא מאסר מסוים ולאסיר מסוים, ואינו מהווה הכרעה כללית אש על בית משפט זה להידרש לה כעת" (ר' רע"ב 3804/14 **שירות בתי הסוהר נ' בן משה (30.5.14), כהפניית העותר; השווה: רע"ב 5694/14 **אבוטבול נ' שירות בתי הסוהר** (17.11.14)).**

בנסיבות אלו, קיים קושי לקבל את טענת העותר, המתייחסת לתנאי כליאה שאינם חלים עליו בפועל, כי אם בבתי מאסר ובתאים שונים שלעת הזו הוא איננו שווה בהם.

12. אשר לטענות העותר בדבר הקור העז בחורף, המשיב ציין כי הוא מספק לתאי האסירים רדיאטורים לצורך חימום בתקופות החורף. טענת המשיב לא נסתרה ולא איתרתי חוסר סבירות בהתנהלות זו, או ראייה לכך שבתקופות החורף שוררים תנאי טמפרטורה בלתי סבירים בתא העותר.

לאור המקובץ -סבורני כי נימוקי העתירה אינם מלמדים חוסר סבירות קיצוני בהתנהלות המשיב כלפי העותר. בד בבד, חזקה על המשיב כי יפעל ככל שלאל ידו ויאץ את קצב הטמעת פתרונות האוורור בבתי המאסר.

העתירה, אפוא, נדחית בזאת.

לידיעת הצדדים.

ניתנה היום, כ"ו אלול תשע"ז, 17 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.